

Ahojte, aj keď je dnes 1. apríl, tento časopis nepatrí medzi kanadské žartíky. Ide o serióznu záležitosť, ktorá nahradza neúspešné MyMimo a rebelantský TUNEL.

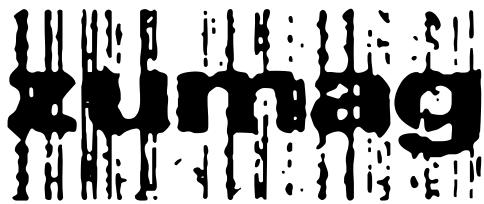
Tento deň sa zapíše do histórie Katedry žurnalistiky (a dúfam, že aj fakulty...) ako deň, keď sa z pekelného ohňa nič nerobenia vzniesol na svetlo Božie výtor mladých, pracovitých a v neposlednom rade šikovných ľudí. TUNEL bol zasiahnutý ohnivou Božou prozretelnosťou a z jeho popola sa ako FÉNIX vytvoril ZuMag. Žurnalistický Magazín fungujúci (ako určite viete aj na internete).

Budeme sa snažiť získať a samozrejme aj udržať si vašu priazeň prinášaním nie len aktuálit, ale aj zábavy.

ZuMag znamená novú éru študentského časopisu našej fakulty. Fakulta takyto časopis potrebuje, fakulta potrebuje ZuMag...

A my Vám ho prinášame na zlatom podnose. Nech sa páči, ponúknite sa...

Kamil Puobiš

<http://zumag.ku.sk>

APRÍL 2004..číslo 01

magazín študentov katedry žurnalistiky filozofickej fakulty ku v ružomberku

FOTOREPORT

02

ŠKOLA ADOOKABUJÍČEVECI

Autor: Wincent Bocko (zu-1)

Cirkevná tradícia dýcha dvoma plúcami

Katolícka univerzita (KU) môže aj napriek svojmu nízkemu veku právom povedať, že je to škola, za ktorou stojí veľká tradícia. Je to takmer dvetisícočná existencia cirkvi. Kresťanský hodnotový systém z nej vytvára inštitúciu formujúcu širšiu vzdelanostnú vrstvu mladých ľudí. Vzhľadom na blížiaci sa vstup Slovenskej republiky do európskych a transatlantických štruktúr sa univerzita stáva miestom, ktoré výrazne ovplyvňuje budúcu generáciu našej spoločnosti. Nielen o tom, ale najmä o vplyve z tradície katolíckych škôl sme sa porozprávali s prof. Tadeuszom Zasępom, ktorý prednáša na Katedre žurnalistiky Filozofickej fakulty KU v Ružomberku.

Katolícka univerzita v Ružomberku ako verejná inštitúcia je špecifická svojím zameraním. V akom pomere tu vystupuje tradícia a spolupráca s ostatnými univerzitami?

"Katolícka univerzita je už od jej prvho nádychu spojená s tradíciou cirkvi a spoluprácou s katolíckymi univerzitami v celej Európe a vo svete vôbec. Je to veľká vec a šťastie pre Slovensko. Toto spojenie veľkej európskej tradície nám ukazuje, že Katolícka univerzita je a mala by byť univerzitou, ktorá je otvorená. Nemôže sa zatvoriť pred okolitými vplyvmi."

Zachovanie tradície je určite náročné a namáhavé. Čo vyjadruje táto tradícia, ktorá sa zrodila na univerzitách podobného typu?

"Je to tradícia spojená s históriou a vierou. Zjednotenie. My sme boli zjednotení vždy. Politické systémy boli viaceré, ale katolícka cirkev bola iba jedna vo všetkých krajinách. Je pravda, že sme mali jednu východnú a západnú cirkev, ale ako hovorí svätý otec - cirkev má dve plúca."

Znamená to, že KU sa stáva takým malým svetielkom na ceste života mladého kresťana, ktorý má vážny záujem o Božiu prítomnosť?

"Tie dve plúca boli, sú a budú. Ale aj napriek tomu cirkev je len jedna. Plúca znamenajú živého človeka. Prítomnosť,

existenciu. Keď dýcha, tak žije. Ak cirkev dýcha dvoma plúcami, tak žije naplno.

To je krásne. Nie je na tom nič nové, že sa stáva tým svetielkom."

Inšpirácia je určite základom celého tohto procesu spoznania tradície. Kto sa stal v súčasnosti základom, z ktorého môžeme v budúcnosti čerpať?

Myslím si, že súčasný pápež Ján Pavol II. urobil tak veľa pre Európu, najmä cez odvolávanie sa na tradíciu, história a kultúru. Dáva nám možnosť návratu. O Európe hovorí, aby sa netrápila, nebála. Identifikuje sa s Európou. Miluje Európu. Snaží sa, aby bola Európa šťastná. Šťastná bude iba vtedy, keď bude zakorenena na tradícii cirkvi. Bude sa rozvíjať v tom zmysle, o ktorom hovorí. Katolícka univerzita tu má v tomto procese zjednotenia veľkú rolu.

Kto je Tadeusz Zasępa?

Je to profesor pastorálnej teológie a habilitovaný doktor v oblasti masmédií. Od roku 1992 bol vedúcim Katedry moderných foriem komunikácie na Katolíckej univerzite v poľskom Lubline. Roku 1994 sa stal prezidentom Lublinskej školy podnikania, o päť rokov neskôr zakladateľom a prvým rektorm lublinské Vysoké školy podnikania. Od roku 1998 pôsobí aj na Slovensku. Viedol postgraduálne štúdium žurnalistiky na Trnavskej univerzite, v súčasnosti prednáša na Katolíckej univerzite v Ružomberku. Medzinárodné biografické centrum v Cambridge mu za úspechy v oblasti vzdelávania a kultúry udeliло titul Medzinárodný muž roka 1997, 1998. V roku 2002 bol jedným z kandidátov na Nobelovú cenu za mier.

Autor: Michal Lipiak (zu-1)

JesusHouse Party 2004

Katolícka univerzita v Ružomberku privítala od 17. do 21. marca v aule vždy od 18. do 20.00 hodiny mladých i starších na zaujímavých a originálnych večerných programoch, počas ktorých boli prostredníctvom satelitného vysielania prenesení priamo do Berlína.

O čom to všetko bolo?

O dobrej hudbe, divadle, zaujímavých hostoch, o životných príbehoch, a samozrejme o Ježišovi.

Kde to prebiehalo?

Súčasne až na 42 miestach na celom Slovensku, vrátane Ružomberka.

Aký je hlavný význam JesusHouse 2004?

Projekt JesusHouse vstúpil tento rok už do svojho tretieho kola. Po rokoch 1998 a 2000 sa nanovo otvorili dvere JesusHouse na viacerých miestach v Európe. Satelitný prenos bol vysielaný z hlavného mesta Nemecka - Berlína. JesusHouse je podujatie, ktoré sa vysiela do celej Európy. To sa odrazilo aj na programe. Účinkujú hostia z rôznych krajín Európy. Na JesusHouse sa predstavili vedúci skupiny Winnie Schweitzer a Tobi Wörner.

Aké je hlavné heslo tohtoročného stretnutia?

Príšť, dostať sa (slovenský voľný preklad: pod' OUT bud' IN!) - to je rozhodujúce heslo pri JesusHouse 2004. Ježiš by mal prostredníctvom JesusHouse príšť aj k návštěvníkom. A zároveň ľudia by mali príšť k Ježišovi. Mnoho skúsených spolupracovníkov pre prácu s mládežou v Nemecku a Európe vymyslelo podporu misijnej práce vo vašom najbližšom okolí.

Čo je hlavným bodom každého večera?

Centrálnym hudobným bodom každého večera na JesusHouse2004 bola každý večer jedna pieseň, ktorá zdôraznila hlavnú myšlienku večera. Tieto piesne priblížili mladým čo najviac to, že majú podľa možnosti veľa spoločného s cieľovými skupinami na JesusHouse. To znamená, že budú mladí a viac menej neznámi. Svoj každodenný život predstavili cez interview, resp. v krátkom videoklipse. Následne zaspievali svoju pieseň, ktorou vyjadrili svoj spôsob a štýl osobnej viery.

Celé to doprevádzala hudobná skupina, v ktorej sa objavili niektoré známe tváre z kresťanskej hudobnej scény.

Aké boli témy jednotlivých stretnutí?

Streda, 17. 3. Túžba :Keď konečne prídeš

Každý človek má túžbu po bezpečí, po domove. Boh nás pozýva, aby sme prišli domov.

Dvere k otcovskému domu sú otvorené. On túži po nás.

Štvrtok, 18. 3. Úcta :Keď zbadáš, že si dôležitý

Kto ho nepozná, ten strach, že niečo premeškám? Chceme byť dôležití a mať hodnotu. Ježiš nám dáva neuveriteľnú dôstojnosť tým, že prichádza do nášho života a dáva nám cieľ pre nás život.

Piatok, 19. 3. Šťastie: Keď nás ničí závislosť

Sme hladní po vzťahoch a chceme byť milovaní. Ako však utíšime tento hlad? Čo urobíme, keď zlyháme a padneme, alebo keď naše hľadanie skončí v závislosti?

Sobota, 20. 3. Smrť: Keď posledný zažne svetlo

Každý človek je niekedy konfrontovaný so smrťou. Náš život je neustále ohrozený. Nielen smrťou, ale aj vinou, ktorá rozkladá nás život. Aj Ježiš bol v životnom nebezpečenstve a zomrel pred bránami Jeruzalema. Prečo?

Nedeľa, 21. 3. Budúcnosť: Keď skončí tvoja pochybnosť
Čo je to ProChrist?

ProChrist je nemeckými kresťanmi zorganizovaná príležitosť so zámerom, čo najväčšiemu okruhu ľudí v Nemecku a v celej Európe priblížiť kresťanské životné hodnoty a dať podnety a impulzy ku kresťanskému životnému štýlu najmä prostredníctvom najnovšej televíznej a satelitnej techniky.

Kde a kedy už ProChrist prebiehal?

Podujatie ProChrist 2000 sa naposledy uskutočnilo 19.-25. marca 2000 v Brémach formou siedmych večerov pre dospelých a jedného osobitného programu pre deti. Ako ďalšie podujatie bol 10.-14. októbra 2000 vysielaný JesusHouse pre mladých z „Pavilónu Nádeje“ v rámci EXPO 2000 v Hannoveri.

Doteraz sa uskutočnil ProChrist v týchto mestách:

1993 Essen

1995 Lipsko

1997 Norimberk

2000 Brémy

Na podujatie ProChrist 2000 sa podieľalo viac ako 1200 vysielacích miest v celej Európe s návštevnosťou cca 1,4 milióna ľudí. Preklad programu prebiehal súbežne do 15-tich jazykov.

Ako prebieha ProChrist?

Hlavné podujatie prebieha v jednom meste v Nemecku, odkiaľ sa pomocou satelitu prenáša do mnohých miest v Nemecku a Európe, kde je väčšinou premietané na veľké plátna.

Prečo práve ProChrist?

Práve prístupná forma večera, zaujímaví ľudia a ich životné príbehy pod Božím vplyvom, zrozumiteľné komunikovanie významu kresťanských hodnôt, mravného a zmysluplného života môže byť semaforom a svetlým bodom v uponáhlaných a ľažkých dňoch vo svete aj v spoločnosti našej krajiny.

Kto sa môže zúčastniť?

Otvorené, nezávazné podnetné večery sú voľne prístupné pre každého záujemcu. Lokálne časy a miesta sú a budú avizované na plagátoch, v lokálnych inzerátoch, tlači a v iných médiach.

Spracované podľa internetovej stránky: www.prochrist.org

Autor: Michal Lipiak (zu-1)

KONTROVERZNÝ FILM Umučenie Krista z dielne Mela Gibsona prelomil rekord, ktorý v USA v zisku za päť dní premietania dosiahol posledný diel Pána prsteňov Návrat kráľa. Film, ktorý vyvolal celosvetovú polemiku - nielen medzi veriacimi a predstaviteľmi cirkvi, zarobil za prvých päť dní v kinách v prepočte 69,9 milióna libier, čo je asi o 600 000 viac ako tretí film Petra Jacksona. Svojim spôsobom tento divácky záujem vyvolala aj komunita Židov, podľa ktorej ich Gibson, v prípade Kristovej smrti, vykreslil príliš negatívne. Snímka zachytávajúca posledné hodiny Krista sa stala najúspešnejším náboženským filmom v historii! Farnosti v Štátach si rezervovali celé kiná, aby ho svojim kongregáciám ukázali hneď ako sa začal premietať. Podľa Screen Daily je The Passion Of The Christ /Umučenie Krista/ na šiestom mieste v zozname filmov s najvyšším ziskom počas prvého víkendu...

UMUČENIE KRISTA je film o posledných dvanásťich hodinách Ježiša z Nazareta. Film začína v záhrade Getsemanskej, kde sa Ježiš prichádza modliť po Poslednej večeri. Ježiš odoláva Satanovým pokušeniam. Po zrade Judáša Iškariotského, je Ježiš zatknutý a odvlečený naspať do Jeruzalema, pred vodcov farizejov, kde čelí obvineniam z rúhania. Farizeji ho odsúdia na smrť. Ježiš je privedený pred Piláta, rímskeho mestodržiteľa Palestíny, ktorý si vypočuje obvinenia farizejov voči Ježišovi. Pilát si uvedomuje politický konflikt, preto záležitosť postúpi kráľovi Herodesovi. Herodes vracia Ježiša Pilátovi, ktorý predloží zástupu ľudí možnosť voľby medzi Ježišom a zločincom Barabášom. Zástup volí slobodu pre Barabáša a smrť pre Ježiša. Ježiš je vydaný rímskym vojakom a zbičovaný. Pilát ho ukazuje zástupu ľudí, a akoby chcel povedať: "nie je to dosť". Nie, nie je. Pilát sa zbavuje viny tým, že prikáže svojim vojakom plniť vôle ľudu. Ježiš nesie svoj kríž ulicami Jeruzalema na vrch Golgota. Je pribitý na kríž. Prežíva svoje posledné pokušenie - strach, že ho Otec opustil. Prekoná svoj strach, pozrie na Máriu a vysloví, čo iba ona úplne pochopí "je dokonané". Potom zomiera: "do Tvojich rúk vkladám svoju dušu."

JAZYKY Všetky postavy vo filme hovoria tými jazykmi, akými sa skutočne v danej dobe hovorilo. To znamená, že Židia, vrátane Krista a jeho učeníkov, hovoria aramejsky a Rimania hovorovali latinčinou.

ARAMEJČINA - DÁVNY JAZYK OŽIL Mel Gibson od začiatku chcel, aby Kristus v jeho filme hovoril rovnakým jazykom, akým hovoril pred dvetisíc rokmi skutočný Ježiš. Tým jazykom je aramejčina, starý semitský jazyk blízky hebrejčine, ktorým už dnes hovorí len malá skupinka ľudí v odľahlých častiach Blízskeho východu. Kedysi, ale bývala aramejčina základným jazykom svojej doby, niečo ako je dnes angličtina. Bol to jazyk, ktorým sa šírilo vzdelanie a ktorým hovorili obchodníci. Okolo 8. storocia p. n. l. sa aramejsky hovorilo na území od Egypta cez Malú Áziu až po dnešný Pakistan. Aramejsky sa hovorilo vo veľkých ríšach minulosti - v Asýrii, v Babylone, v Chaldejskej ríši a v Mezopotámii. Aramejčina sa dostala aj do Palestíny, kde bola dokonca v jednom období hlavným jazykom. V aramejčine sa vytvárala väčšina židovských zákonov a aramejské boli aj základy Talmudu. Pre medzinárodné herecké obsadenie filmu sa stala aramejčina akýmsi jednotiacim prvkom, ktorý prirodzenou formou zotrel rozdiely medzi ich kultúrnym zázemím.

TVORCOVIA Gibson chcel od kameramana Caleba Deschanela, aby film pôsobil rovnakým dojmom ako obrazy barokového maliara Carabaggia, ktoré sa vyznačujú prudkým kontrastom medzi svetlom a tmou. Štyridsať percent filmu sa natáčalo v noci alebo v interiéroch, aby sa tak docieliť efekt svetla, ktoré sa prediera tmou. Kostýmy

vytvoril podľa dobových zdrojov návrhár Maurizio Milenotti. V zhode s tónmi Caravaggiových obrazov boli aj kostými v odtieňoch hnedej, čiernej a béžovej. Väčšinu štábu tvorili Taliani, ale maskéri a kaderníci, na čele s Keithom van der Laanom a Gregom Connom (Čistá duša, Piráti z Karibiku) boli dovezení z Hollywoodu. James Caviezel, ktorý hrá Krista, strávil v maskérii pred natáčaním záverečných scén bičovania a ukrižovania až sedem hodín denne.

JAMES CAVIEZEL (JEŽIŠ NAZARETSKÝ) Gibson od začiatku vedel, že najdôležitejšie bude nájsť toho pravého herca pre úlohu Ježiša Krista. Jeho voľba nakoniec padla na Jima Caviezela, ktorý naposledy hral vo filme Gróf Monte Christo. Caviezela, ktorý je aktívny katolík, táto ponuka okamžite oslovila. Zhodou okolností práve vtedy oslavil 33. narodeniny a dostal sa teda do "Kristových rokov". Pre scény, keď Ježiš absolvuje bitie a bičovanie nechválne známym rímskym vynálezom biča s kovovými konkami, ktoré trhali kožu, musel Caviezel podstúpiť dlhé prípravy v maskérni. Po make-upu, s ktorým mal pokrytú väčšinu tela, dostal výrážky, vďaka ktorým potom nemohol v noci spať. Scény ukrižovania sa natáčali 14 dní, počas ktorých musel niesť, či skôr vláčiť cca 70 kg ľažký kríž (skutočné kríže väzili až dvojnásobok) až na Golgotu, to všetko iba zahalený do plátna, aj keď sa natáčalo počas zimy.

ČO DODAŤ NA ZÁVER Hoci kritici dielo odsudzujú za prehnané násilie, spochybňujú jeho duchovné posolstvo a nahlas sa pýtajú, či nie je antisemitské, kedže Židom pripisuje vinu za ukrižovanie Ježiša, my katolíci si urobíme vlastný názor. Slovenská premiéra je už 8. apríla 2004.

Autor: Miroslav Volček (zu-2)

Stravovanie na Katolíckej univerzite

O dôležitosti jedla a stravovacích návykoch sa popísalo už v nejednej knihe. Človek potrebuje k rastu, na výrobu tepla a pohybovej sily pokrmy a nápoje. Samo telo sa hlási pocitmi hladu a smädu, keď sa mu nedostáva výživných látok.

Ked' Vás teda navštívia "muzikanti" a začnú vyhľávať vo vašom žalúdku, môžete sa vrhnúť na svoje zásoby, vyskúšať svoje kulinárske zručnosti, alebo využiť stravovacie zariadenia, ktoré ponúka univerzita.

Práve tieto zariadenia by sme vám chceli priblížiť.

Univerzita má zmluvu na poskytovanie stravy s jedálňou Domova mládeže, ktorá sa nachádza vedľa Pedagogickej fakulty. Poskytuje stravovanie pre stredoškolákov, no svoje miesto si tam nájde aj sto našich študentov alebo zamestnacov KU. V mesiaci február bolo vydaných 269 obedov, čo je oproti minulému roku výrazný pokles. V jedálni sa pripravujú denne dva druhy obedov a podľa slov vedúcej jedálne - pani Kubačkovej platí, kto skôr príde, ten si vyberie. Porcie sa radia do kategórie dospelých a hmotnosť mäsa v porcií je 90 dkg. Kedže v jedálni mizli príbory, aby sa tomu zabránilo, zaviedli žetónový systém. Znamená to, že si kúpite žetón za 70 Sk a na vrátnici si ho vymeníte za príbor. Cena obeda je 50 Sk, z toho lístok stojí 30 a zvyšok tvoria tzv. režijne náklady (elektrina, platy kuchárok, atď). Lístky sa dajú kúpiť u pani Serafínovej v budove Filozofickej fakulty. Druhou možnosťou stravovania je jedáleň v budove FF. Zamestnanci kuchyne a zariadenia patria pod Texikom a KU poskytuje prenájom jedálne. Množstvo uvarených obedov je obmedzené veľkosťou jedálne, pretože kuchyňa nedokáže navariť viac ako 2000 obedov. Avšak za mesiac február bolo

študentom vydaných iba 679 obedov, z čoho vyplýva, že aj tu je tendencia k nevyužívaniu jedálne študentmi.

V ponuke je výber z dvoch druhov jedál, ktoré si zákazník vyberá deň vopred. V jedálni nie sú žiadne problémy s príbormi. Priemerná porcia obsahuje okolo 100 dkg mäsa a jej cena je 36Sk. Lístky sa tiež predávajú u pani Serafínovej. Medzi možnosti stravovania patria aj reštauračné zariadenia. V Ružomberku sa ceny za "menu" pohybujú od 69Sk a viac za porciu. Odporučame Modranskú reštauráciu a reštauráciu pri železničnej stanici, kde sú najlacnešie ceny. Pre lukratívnejších stravníkov je tu kuchyňa Hotela Kultúra. Ak sa vám z ponuky stavovacích zariadení nič nepozdáva, držte sa hesla: Čo si si navaril, to si aj zjedz. Alebo skúste jedenie považovať za zlozvyk, ktorý zaberá veľa času a treba sa ho odnaučiť.

Anketa:**Stravujete sa v školských jedálňach?**

Dušan (2.roč): Nie, občas zájdem na polievku, tety kuchárky sú také super babenky do pohody.

Janka (2.roč): Nie, myslím si, že za 36 SK si viem predstaviť chutnejšie jedlo a jedáleň by mala prejsť modernizačiou.

Martina (1.roč): Áno, stravujem sa, ale strava je veľmi jednotvárna, ale je to pohodlný spôsob.

Miro (3.roč): Nestravujem sa, preferujem vlastnú kuchyňu.

Katka (2.roč): Stravujem sa v jedálni vedľa PF a nestážujem sa.

Lenka (2.roč): Áno, stravujem sa, celkom som spokojná.

Autor:: Michal Belobrad (zu-2)

RECEPTÁR

V prvom rade by som sa mal predstaviť. Volám sa Dušan a v rubrike Receptár Vám budem priblížovať kulinárske základie našej univerzity. Pre študenta je veľmi dôležité stravovať sa zdravo a hlavne včas. Tvrídí to ja a odporúča to tiež 11 z 9 odborníkov Slovenskej komory zubných lekárov.

Dobrých ľudí sa všade veľa zmestí a do brúch ľudí tiež. Na to, aby sme vedeli koľko naše telo znesie, musíme si niečo povedať o rozmeroch nášho žalúdka. Rozmery našich žalúdkov sa rôznia v závislosti od cielov, ktoré chceme v budúcnosti dosiahnuť. Kapacita žalúdka obyčajnej ženy je dobre sa výdať, mat' nádherné deti a aspoň trochu sa podobať hlavnej hrdinke argentínsko - španielskej telenovely. Kapacita brucha ženy ctižadostivej, je mat' ambiciozného muža a úplne sa podobať Ely MekBílovej. Aby sme samozrejme nezabudli na žalúdok zástupcu mužského pokolenia, ktorý je podstatne zložitejší a náročnejší, musíme vedieť, ako taký žalúdok vyzerá. Žalúdok muža je, čo sa týka rozmerov, v porovnaní so ženou objemnejší, z čoho tiež vyplýva pomer zastúpenia našich poslancov a poslanký v parlamente. Je takisto jednoliaty, teda môžeme doňho liat čo chceme, aj tak bude muž trvať na jednom a tom istom, že je skvelý a že okrem piva jeho manželku nič nenahradí. Existuje ešte jedna skupina žalúdkov, do ktorej patríme my - študenti. Študent si na kapacitu svojho žalúdka veľmi nepotrpi a čo je horšie, má ho nadmieru scvrknutý.

Nie každému je jedno, čo konzumuje a takisto nie každý konzumuje jedno. Poslucháč vysokej školy dvakrát meria a až potom vloží do košíka to, čo naozaj potrebuje na svoje prežitie.

Na prípravu zemiakových placiek do nákupného košíka

potrebujeme:

5 kg zemiakov
dve vajcia
múku
cesnak
majoránku, rascu
olej

Postup prípravy:

Očistíme nakúpené, alebo zozbierané zemiaky (švábku). Skôr než natrieme susedovho chlapca za rozbité okno na záchodoch druhého poschodia univerzity, natrieme očistené hľuzy (švábku). Pridáme múku, vajcia, rascu, majoránku, čokoľvek. Všetko primerane - samozrejme. Rozohrejeme jednu z dvoch fungujúcich platičiek polyfunkčného sporáka dievčenského internátu. Do panvice nalejeme olej, v ktorom o malú chvíľu vyprážime placky (švábcky - pre Oravcov). Cesto opatne vkladáme do oleja na panvicu v tvare medailónov, srdiečok, obláčikov, podľa chuti. Obraciame, vyberáme a dávame možnosť ďalším plackám (švábckom). Hotové placky (švábcky) konzumujeme za teplého stavu, pričom ich môžeme ochutiť bryndzou. Všetkým tým, ktorí frčia na delenej strave, odporúčam jest' samotné placky vo vlastnej izbe a bryndzu znova v inej miestnosti. Dobrú chut!

V budúcom čísle sa Vám posnažíme priblížiť proces nakladania jaternice do pažítky a naopak. Dovtedy prajem všetkým pokojnú jar a úspech nielen pri príprave jedál.

Autor:Dušan Petričko (zu-2)

VOJNA, ĽUDSKÉ PRÁVA, GENOCÍDA, ČLOVEK

Predhovor:

Počas vojny sú neustále obmedzované a porušované ľudské práva. Jedna vojna v našej histórii svojou hrozou predčila všetky ostatné. Poukázala na nedostatky v ľudských zákonoch. V priebehu svojho trvania ovplyvnila celosvetovú politiku a pozmenila zmýšľanie miliárd ľudí. Hovorím o faktoch z 2. svetovej vojny. Ja sa pokúsim predstaviť Vám túto vojnu cez príbeh jednej poľskej rodiny, ktorá stratisla aj to najzákladnejšie právo - právo na život. Právo, ktoré dnes len veľmi málo ľudí vníma inak ako samozrejmosť. Napriek tomu, že viac ako je život daný od Boha, „tu“ už nedostaneme.

I. Kapitola Wroclaw, Poľsko

Písal sa 11. august 1939. „Strašná horúčava“, pomyslela si Báša, keď kráčala domov zo stretnutia s kamarátkami. Dvihala hlavu k nebu pri každom sebemenšom vánku. Už týždeň neklesla teplota pod 35°C. Bolo tak horúco, že sa jej nechcelo ani dýchať. Malátnosť premáhala len preto, že už meškala. Obišla vyschnutý orech, z ktorého na ňu hľadeli odpočívajúce vrabce. Prešla cez cestu a zamierila rovno ku vchodovým dverám. Vrhla letmý pohľad na hodinky. Meškala už viac ako pol hodiny. Všetci sú už určite zbalení, preblesklo jej hlavou pri otváraní dverí. Odchádzali na prázdniny do Tatier, čo by bolo strašné, pretože Báša nemá rada hory, ale kedže s nimi idú aj Gomulkovci, tešila sa. Boli to ich rodinní priatelia a súčasne aj rodičia Tadeusza, s ktorým už dlhšiu dobu boli viac ako len priatelia.

Báša vošla do izby a hned pochopila, že jej obavy sa naplnili. Mama ju pobalila. Chcela si skontrolovať skriňu, aby sa uistila, že mama nezabudla na nové šaty, v ktorých sa túžila predviesť Tadeuszovi, no do izby pribehol jej mladší brat Radek s odkazom „Odchádzame, tak si svíhní!“. Báši nezostalo nič iné ako vziať si pobalený kufor a vyraziť na prázdniny.

Dovolenka na horách bol nápad Olega a Jolany, Bášiných rodičov, ktorí sa tak rozhodli pre neprestávajúce ťažkosti s Radenkovým dýchaním. Napriek tomu, že žije s týmto malým nedostatkom prakticky od narodenia, v súčasnosti sa mu akosi pohoršilo. Povedali si, že nádherná poľská príroda, tatranský vzduch a slniečko, sú tým najlepším liekom na Radenkové problémy.

K hotelu sa dostali niečo po siedmej, takže sa stihli nanajvý ubytovať a vydýchnuť si po dlhej ceste. Báši a Tadeuszovi sa po večeri podarilo vykradnúť do nedalekého parku, kde sa prechádzali a rozprávali o tom, čo by najradšej v živote robili. Tadeusz sa túžil stať lekárom a Báša mala v septembri nastúpiť na akadémiu, kde pripravujú dievčatá na povolanie učiteľky. Zhováranie sa o budúcich povolaniach a vzájomné podpichovanie ustalo, až keď sa usadili na lavičku. Sedeli tak blízko, že človek nevedel, kde jeden končí a začína ten druhý. V tiche obdivovali krásnu nočnú oblohu plnú hviezd. Zrazu zamotovo čiernom oblohou preletela padajúca hvieza a obaja náhle vykrikli: „Želaj si niečo!“ Pozreli sa na seba a rozmisliali sa. „Co si si želala?“, spýtal sa Tadeusz.

„To ti nemôžem povedať. Veď potom by sa mi to nesplnilo!“ razantne odvetila Báša. Ešte chvíľu pozorovala trblietajúce sa hviezdy, a potom vstali a zamierili späť do hotela.

„Baška?“ šepol do vzdachu pred seba Tadeusz.

„Ano?“ vyslovila Báša skôr ako reflex, než skutočný záujem.

„Vieš, že je to už mesiac, čo spolu chodíme?“

„Nie, myliš sa! Začali sme spolu chodiť presne 12. júla, takže mesiac to bude až zajtra!“ nedala sa Báša.

„Viem, kedy sme spolu začali chodiť. A dnes je to presne mesiac, pretože...“

„Nie. Určite je to až...“

„Báška! Necháš ma, prosím, dohovoriť?“

„Samozrejme. Áno. Nech sa páči.“

„Dakujem. Takže, vzhľadom na to, že je už 15 minút po polnoci, je to dnes presne mesiac.“

„Čože?!“ zdesene pozrela na hodinky. „Rodičia ma zabijú!“

„Neboj, poviem im, že sme boli spolu.“

Pozrela naňho zoširoka otvorenými očami: „ Ty mi chceš pomôcť alebo to ešte zhoršíš?!“

„Akoby som to mohol zhoršíť? Ved' si už aj tak určite domysleli, že sme spolu. Keby si tvoji rodičia mysleli niečo iné, už dávno by prevrátili Tatry hore nohami.“ Báša na to nič nepovedala a v tichosti kráčala celou cestou až do hotela.

Samozrejme mala s „malej nočnej prechádzky“ zle a celý zvyšok prázdnin musela stráviť v blízkosti rodičov alebo v hotelovej izbe. Na druhý deň, teda vlastne ešte v ten istý deň poobede, pomáhala Báša rodičom pripraviť malú oslavu pre Radeka, ktorý dnes 12. augusta oslaví svoje 10. narodeniny. Radenkové narodeniny prebiehali v skvelej nálade. Boli tam viacerí ich známi a tiež Olegovi rodičia z Krakowa. Dostal niekoľko darčekov a obrovskú čokoládovú tortu. Ked'a sa do nej všetci pustili, požiadala Jolana o chvíľu ticha. Hostia na ňu upriamili pozornosť a s trochou napäťia a vzrušenia čakali, čo povie. Zhlboka sa nadýchla a začala: „Už pár dní sa snažím nájsť vhodný okamih ako Vám niečo povedať, ale akosi nie a nie sa k tomu dostať.“

Oleg len s námahou zakrýval rozpaky. Chystal sa jej opýtať k čomu sa to nedostala. No Jolana mu len rukou naznačila, aby ju neprerušoval a pokračovala. „Tak teda. V poslednom čase som sa necítila dobre, a preto som zašla k nášmu doktorovi,“ myslí, že keby sa v tom momente neusmiala, všetci by s úzkosťou očakávali to najhoršie a nie: „ a doktor mi povedal, že onedľho to bude mesiac, čo vo mne bije ďalšie srdiečko.“

Na tvárich prítomných sa razom zjavili úsmey a celou miestnosťou sa niesla radostná vrava. Len malý Radek stál nepohnute a na tváričke mal neobyčajný výraz. Bol zasmiený, prekvapený i zmätenu. Najlepšie bolo, že sa zo všetkých sôl snažil pôsobiť, akoby všetkému rozumel. Ale nerozumel.

„Prečo všetci bozkávajú mamu? Narodeniny tu má predsa on!“ pomyslel si. Pristavil sa pri ňom ujo Wladislaw, Tadeuszov otec a vysvetlil mu, čo sa deje. „Budeš mať bračeka alebo sestričku,“ povedal. Radek chvíľu mlčal a tváril sa, akoby o niečom urputne rozmyšľal a potom prehlásil: „Dobre teda, tak jej idem povedať, že chcem bračeka.“ Ujo Wlado ho ešte stihol postrapatíť po vlasoch a odobral sa k ostatným dospelým, ktorí stále obliehali Olega a Jolanu.

Večer všetci Szymakovci zaspávali s myšlienkami na najmladšieho, zatiaľ nenarodeného potomka rozrastajúcej sa rodinky.II. kapitola v budúcom čísle.

Autor: Michal Vrták (zu-1)

zumag

<http://zumag.ku.sk>

Návrat do nenávratna
je nemožný
ako možnosť
vymazania
preludných
rozpakov
minulosti.
Dovoľ mi
aspoň
necudnosti
mysle budúcnosti.

Jarný vánok
bez kože a bez topánok.
A pohľad sa topí v kaluži
Využiť chcem pláč
Na chvíľu šťastia
Ked' bez rozpakov myšlienky
sa plašia
Ako letný dážď.

Jana Slotová (zu-2)

V smiechu
plávajú slzy
ak padne rosa, uschne dážď
a obíjmu ma listy.
Hmlistý svet
ked' svetla niet
v dynamických útekoch
sa vzdávam.